
Sveriges riksdag i utbyte med Dilis parlament

Den före talmannen i den svenska riksdagen, Birgitta Dahl, fick ett särskilt förhållande till Östtimor år 2002. En delegation kom till Sverige på studiebesök hösten 2003 och då hade jag, som ledamot i utrikesutskottet för (mp), förmånen att vara med delegationen från Dili en minnesvärd kväll.

Det var så rörande att se och känna med vilken uppriktighet och vilket allvar de tog sig an sin uppgift att inte bara starta ett parlament som en specifik verksamhet, utan egentligen ett helt land! Ingen administration fanns egentligen att bygga vidare på och jag blev också varse att naturresurser och den ekonomiska basen var i princip lika obefintliga. Det påverkade mig mycket. Hur går det till att bilda en modern stat från scratch?

Besökte Östtimor 2004

Därför blev jag glad över att vara med i den lilla gruppen, som hösten 2004 inom det utbytesprogram de båda riksdagarna utformat tillsammans, åkte ner.

Jag sammanstrålade med de andra fyra ledamöterna i gruppen; K-G Biörsmark, Ingrid Näslund, Joe Frans och Sören Lekberg, samt två tjänstemän på Bali, eftersom jag själv anslöt från Nicaragua och kom via Stilla havet.

Nästa dag tog togs vi emot i Dili. Inkvartering skedde på ett litet, lugnt kineshotell innan ett fullmatat schema tog vid i och runt parlamentet. Vi var hela tiden tillsammans med i princip alla de 88 parlamentsledamöterna. Vårt allmänna intryck var att de söker sin roll

på ett aktivt sätt och redan har fått stort erkännande i det omgivande samhället.

Budgetprocess i centrum

Det var främst budgetprocessen som stod i fokus för detta fyrdagarsseminarium, men även en hel del andra aspekter på hur och varför ett parlament skall och bör gripa in i landets lagstiftning diskuterades. Jag talade t ex om det civila samhällets roll för parlamentets legitimitet, och Ingrid Näslund om betydelsen av tillit i samhällslivet.

De var mycket angelägna att lyssna och ställa frågor. Själva hade de debatter och inlägg som vi med simultantolkarnas hjälp kunde hänga med i och besvara när vi blev tillfrågade. En hel del tid för informellt prat blev det också, särskilt på middagar. De talade en salig blandning av portugisiska, indonesiska och tetun, samt halvdan engelska, men ingen av parterna upplevde egentliga kommunikationsproblem.

Kanadensare vägledde

Den som vägledde oss och projektet var en mycket initierad, men samtidigt ödmjuk kanadensare som tjänstgjorde för UNDP just för att stärka parlamentet, Howard Wilson. Enligt honom var alla östtimoreser mycket nöjda med utbytet under dessa dagar och de ansåg att de verkligen fått sig något till del.

Jag kände väl mest som vanligt, att det är de rent personliga kontakterna som ger mest. Det gäller framförallt en yngre kvinna som direkt kände igen mig från Stockholmsbesöket och som genast ”adopterade” mig och visade mig runt i Dili en kväll på litet udda ställen.

Bl a åkte vi till Santa Cruz-kyrkogården. Vidare talade jag mycket med den unge José Lobato vars far dödades i motståndskampen och som trots att ha uppfostrats och fått gå i högstatusskolor i Indonesien tänkte sig en framtid som politiker i sitt hemland.

Efterarbete

Mina rekommendationer och slutkommentarer fick jag anledning att dels ventilera i en slutdiskussion med "framfidsutskottet", som hade i uppgift just att utveckla parlamentet, dels i det efterarbete som nu görs ömsesidigt för att bestämma nästa steg i utbytesprocessen. Det är både Sida som mer långsiktigt och övergripande skall ge ett svenskt bidrag, och riksdagen själv som på "peer review"-vis skall träffa och ta emot vännerna från Östtimor under några år till.

Jag lägger till mina förslag på tänkbara åtgärder och hoppas att jag igen får medverka i detta ytterst meningsfulla och faktiskt överskådliga och synnerligen konkreta biståndsprojekt.

Mina intryck

Parlamentet är disciplinerat, entusiastiskt och har förhållandevis välinformerade och medvetna ledamöter. Tillsammans med att de har fått erkännande av det omgivande samhället och av omvärlden gör det att man kan säga att de har ett mycket bra utgångsläge! Själva

betonar de mest sina behov och brister i form av lokaler och personal. Förvånande är att de inte uttrycker behov av IT-stöd! Intrycket efter fyra dagar är att en konkret insats från svensk parlamentarisk sida förefaller behövlig och är efterfrågad och meningsfull.

Rekommendationer

En kortsiktig, riksdagsbaserad insats skulle kunna gå ut på: fortsatt rådgivning i budgetutformning, empowerment-program för kvinnliga ledamöter samt genusutbildning för manliga och kvinnliga ledamöter och för tjänstemän, en korttidsadministratör/organisatör för att bygga upp rutiner (utifrån en behovsformulering som de själva gör) samt ramar och en grundplåt till uppbyggnad av ett referensbibliotek.

En långsiktig Sida-insats för parlamentet skulle kunna omfatta: valteknisk konsultation med eventuellt partibaserade utbytesprogram, utbildning av partierna i statskunskap, politiska seminarier i en serie till civilsamhället på aktuella ämnen för att formulera politiken samt kampanjer på bred basis för att främja dialog och förebygga korruption. Aktuella ämnen de själva nämnde var bl.a. veteranernas ställning och behov, fattigdomsbekämpning, mikrokrediter och småföretagande, försoning och kvinnors ställning i samhället.

Lotta Hedström, (mp) Sveriges riksdag.

Detta verk är licensierat under Creative Commons Erkännande-Ickekommersiell-Inga bearbetningar 2.5 Sverige licens. För att se en kopia av denna licens, besök <http://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/2.5/se/> eller skicka ett brev till Creative Commons, 171 Second Street, Suite 300, San Francisco, California, 94105, USA. Material som publiceras i Merdeka & ÖsttimorInformation kan också publiceras i <http://www.globalarkivet.se>.
